

WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW ŁĄCZNOŚCI ORAZ NARZĘDZI INFORMATYCZNYCH W POPRAWIE EFEKTYWNOŚCI I SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ POLSKIEJ POLICJI

Truchan Jarosław Radosław,

komisarz, doktor ekonomii, kierownik Zakładu Zarządzania Kryzysowego Instytutu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie

Siemianowski Tomasz,

podkomisarz, absolwent Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

W artykule omówione zostały mobilne terminale noszone/przewożne. Te szybko zdobywające popularność wśród funkcjonariuszy Policji urządzenia przypominające palmtopy, wykorzystywane są do nawiązywania bezprzewodowej łączności z bazami danych, takimi jak KSIP, SIS, VIS, NoeNet, CEK, CEP, w celu sprawdzenia informacji na temat osoby czy skontrolowania danych przedmiotu.

Słowa kluczowe: środki łączności, narzędzia informacyjne, policja, bezpieczeństwo, kultura informatyczna.

Polska Policja realizuje trudne zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz kreowania wizerunku wysokiego zaufania społecznego. Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa wymaga od służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny ciągłego unowocześniania metod szkolenia i treningu z zakresu wykorzystania nowoczesnych systemów łączności, co ma zasadniczy wpływ na sprawne dowodzenie siłami Policji w sytuacjach kryzysowych.

«Istotą zarządzania, w szczególności kryzysowego jest ciągłe podejmowanie decyzji, co w praktyce przekłada się na mniej lub bardziej sformalizowane procedury planowania, organizowania, motywowania i kontrolowania działalności decyzyjno-wykonawczej różnych jednostek organizacyjno-funkcjonalnych. W sensie cybernetycznym zarządzanie oznacza sterowanie działalnością danego systemu w kierunku uzyskania zamierzonego celu, którym w Systemach Reagowania Kryzysowego będzie wspomaganie procesów decyzyjnych i procedur wykonawczych na wszystkich etapach zarządzania reagowaniem kryzysowym» [1, s. 403].

Dowodzenie w Policji to ukierunkowana, celowa działalność dowódcy, realizowana w ramach działań policyjnych, zapewniająca wysoką zdolność sił i środków Policji do osiągnięcia celu tych działań oraz charakteryzująca się szczególnie sprawnym, jednoosobowym podejmowaniem decyzji

i ponoszeniem za nie odpowiedzialności, precyzyjnym rozdziałem i kontrolą przebiegu czynności [2]. Dowodzenie to taka działalność dowódcy, podczas której planuje, organizuje, koordynuje i ukierunkowuje działania podległych mu sił, narzuca swą wolę i zamiary podwładnym. Dowodzący w swych działaniach wspomagany jest przez sztab. Dowodzenie jest procesem, który realizować mogą osoby posiadające, obok głębokiej wiedzy merytorycznej, doświadczenie nie tylko zawodowe, ale i życiowe, a także odpowiednie predyspozycje. Należy w tym kontekście uznać, że dowodzenie jest sztuką i jako sztuka podlega pewnym prawidłowościom. Osiąganie sukcesu podczas dowodzenia, np. siłami policyjnymi, zależy od tego, jak poznawane i rozumiane są przez dowódców (a także ich sztaby) pewne reguły rządzące procesem dowodzenia, w tym zasady dowodzenia [3].

Zasady dowodzenia to opracowane teoretycznie i zweryfikowane w praktyce ogólne normy racjonalnego postępowania, które określają najrozsądniejsze (racjonalne) sposoby działalności dowódcztwa (dowódców, członków sztabu) podczas przygotowania i prowadzenia działań sił policyjnych w ramach operacji (akcji) policyjnych. Stanowią one często kryterium oceny prawidłowości przeprowadzonych działań, są też praktycznymi wskazówkami pozwalającymi wybrać adekwatny sposób działania. Poznanie i stosowanie się do nich umożliwi dowódcom policyjnym sprawne działanie w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, zaniedbania zaś w tej dziedzinie mogą doprowadzić do niepowodzenia działań, strat w mieniu, a w skrajnych przypad-

kach nawet do utraty życia policjantów lub osób postronnych [4, s. 66].

Sprawne dowodzenie może zostać zapewnione obecnie dzięki wykorzystaniu nowoczesnych systemów łączności, co związane jest z bieżącą wymianą informacji. Zasadnicze znaczenie odgrywają tutaj obecne rozwiązania teleinformatyczne wykorzystywane w Policji.

«Radiowe środki łączności są nieodłącznym elementem przesyłania wszelkiego rodzaju informacji dla wszystkich rodzajów użytkowników przemieszczających się w terenie. Również tam, gdzie nie mogą być zainstalowane innego rodzaju środki łączności. Należy tu wymienić szczególnie wojsko, służby bezpieczeństwa, służby ratownictwa, łączności między środkami komunikacji i tym podobne» [5, s. 129].

Jeszcze nie tak dawno do gromadzenia informacji Policja używała głównie kartek papieru i papierowych teczek. Do przesyłania informacji używano wielkich radiostacji i ogromnych maszyn szyfrujących. Od kilkunastu lat pracę Policji wspomagały komputery, systemy lokalne oparte o sieci wewnętrzne, także współpracujące z komputerami analogowe, potem cyfrowe systemy łączności i lokalizacji pracujące w oparciu o instalacje naziemne i satelitarne. Obecnie wprowadza się w Polsce scentralizowane, rozbudowywane systemy informatyczne posiadające wspólne bazy danych takie jak Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP), czy Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK).

Polskie firmy informatyczne podpisują z polską Policją umowy dotyczące rozbudowy sieci i systemów informatycznych w placówkach Policji.

Skuteczne działanie Policji, jak każdej innej instytucji, opiera się dzisiaj na szybkim gromadzeniu, analizie i wykorzystywaniu informacji pochodzących z otoczenia.

Środki Łączności oraz narzędzia informatyczne są więc gwarantem efektywności i skuteczności działań w takim samym stopniu, jak niezawodna broń czy szybkie radiowozy w zakresie poprawy bezpieczeństwa i sprawności pracy policji nie tylko w Polsce, ale też poza granicami kraju.

Informatyzacja wprowadza nowe standardy zarówno w obszarze reakcji na zdarzenia, jak i na płaszczyźnie zarządzania logistyką, kadr, a także komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Wraz z rozwojem polskiej Policji oraz rozwojem technologii pojawiają się nowe wyzwania szczególnie w obszarze rozwiązań mobilnych, przede wszystkim:

- bezprzewodowa transmisja obrazu i dźwięku;
- współpraca z innymi służbami;
- wykorzystanie dostępności transmisji w dowolnym miejscu na świecie;
- nowe systemy zabezpieczeń.

Związane jest to z wyposażaniem funkcjonariuszy Policji w przenośne terminale dwóch typów:

- zainstalowanego w radiowozach MTP (Mobilny Terminal Przewoźny);
- osobistego MTN (Mobilny Terminal Nasobny).

Terminale są połączeniem telefonu, komputera, PDA oraz czytnika kodów kreskowych. Terminal to komputer wyposażony w przeglądarkę WWW, korzystający z usług operatora GSM, a jego oprogramowanie odpowiada standardom Microsoft Windows. Dane do

urządzenia mogą zostać wprowadzone z wykorzystaniem przetwornika obrazu, czytnika kodów, klawiatury oraz głosowo, z wykorzystaniem funkcji rozpoznawania mowy. Urządzenia są odporne i wytrzymują wysokie i niskie temperatury, wilgoć oraz zapylenie. Obsługują takie standardy komunikacji bezprzewodowej jak WAN (eGPRS), GSM (850, 900, 1800, 1900 MHz), WLAN (a, b, g) oraz PAN. Urządzenie posiada również niezbędne funkcje telekomunikacyjne – obsługę telefonii komórkowej VIP (P2P, PBX, PTT). Komputer został zaprojektowany w ten sposób, by można wykorzystywać go w różnych branżach, takich jak:

- przemysł, gdzie wykorzystywany jest jako mobilne biuro w terenie w celu zarządzania kontaktami z klientami;
- handel detaliczny, gdzie można go wykorzystywać do inwentaryzacji towarów czy informowania klientów o lokalizacji produktów;
- medycyna, gdzie lekarze przebywając poza biurem mogą zarządzać danymi pacjentów oraz monitorować stan pacjentów przebywających na oddziale intensywnej opieki;
- bezpieczeństwo publiczne, gdzie urządzenie może być wykorzystywane przez celników, funkcjonariuszy służby więziennej, czy policjantów.

Takie rozwiązania technologiczne umożliwiają wymianę danych z centralnymi bazami danych, a także platformę komunikacyjną umożliwiającą wymianę i zarządzanie obiegiem informacji. Uruchomiono szereg przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie do zbudowania bezpiecznej i skalowalnej infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów przez

«użytkowników mobilnych». Podobne rozwiązania wdrożone zostały w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

Urządzenia przeznaczone są do pracy w części jawnej systemów informatycznych dostępnych w Policyjnej Sieci Transmisji Danych (PSTD), do których należy Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP). Urządzenia zapewniają łączność bezprzewodową patrolu z KSIP w celu weryfikacji danych m.in. osób i pojazdów.

Zarówno w przypadku terminali przewoźnych jak i terminali noszonych funkcjonariusz z terenu posiada dostęp do policyjnych systemów informatycznych, z pominięciem stanowisk dowodzenia.

Mobilny Terminal Przewoźny

Przeznaczeniem jest zapewnienie dostępu z radiowozów do systemów informatycznych w PSTD dla funkcjonariuszy Policji wykonujących swoje obowiązki służbowe w terenie.

Mobilny Terminal Noszony

Terminale korzystają z dostępnych na terenie całego kraju systemów łączności w technologii GPRS i EDGE.

Mając na uwadze konieczność dostosowania warsztatu pracy policjanta do ewoluujących możliwości technologicznych, Policja inwestuje w sprzęt, który zwiększa efektywność pełnionej służby. Przykładem tego jest unowocześnienie systemu dostępu do danych zgromadzonych w systemach informacyjnych takich jak SIS i VIS, KSIP, CEP, CEK, Noe.NET czy CEL.

Głównym systemem policyjnym jest Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP). Krajowy System Informacyjny Policji. Jest centralnym systemem infor-

matycznym Policji wdrożonym do eksploatacji na początku 2003 roku, którego zadaniem jest zapewnienie obsługi informacyjnej funkcjonariuszy i pracowników Policji.

Baza danych KSIP stanowi rdzeń wszystkich systemów informatycznych, z których korzysta Policja. Posiada możliwość współdziałania z innymi, udostępnionymi Policji bazami danych.

KSIP funkcjonuje w Policyjnej Sieci Transmisji Danych (PSTD), która jest wydzieloną siecią nie posiadającą styku z inną, zewnętrzną infrastrukturą sieciową np. Internetem. Dostęp do KSIP odbywa się za pomocą komputerów podłączonych do PSTD wyposażonych w zabezpieczenie sprzętowe jednoznacznie identyfikujące użytkownika.

To właśnie z KSIP łączą się wyposażone w komputery naręczne patrole podczas rutynowych kontroli policyjnych. Dzięki temu w ciągu kilku minut dostają informacje m.in. o osobach, firmach, zdarzeniach, rzeczach, broni i licencjach.

Baza danych KSIP stanowi ogromny postęp w porównaniu z wcześniej używanym przez Policję Zintegrowanym Systemem Informacyjnym Policji (ZSIP). W poprzednim, tekstowym systemie część danych była przechowywana centralnie, a inne dane były dostępne tylko na poziomie lokalnym, co bardzo utrudniało ich wyszukiwanie. Nowy system KSIP przechowuje wiele różnych typów informacji, w tym teksty oraz materiały multimedialne. Użytkownicy mają dostęp do wszystkich danych i funkcji przez przeglądarkę internetową działającą w policyjnej sieci wewnętrznej, zabezpieczonej na wiele sposobów. Korzystając z przeglądarki,

policjanci mogą przeglądać zarówno teksty, jak i dane w postaci graficznej. Baza danych umożliwi również zaawansowane wyszukiwanie na podstawie dowolnych kryteriów.

Dane gromadzone są w bazie danych, która znajduje się na jednym, wspólnym dla wszystkich użytkowników serwerze baz danych i zawiera wszystkie informacje zbierane w systemie. W bazie przechowywane są definicje użytkowników systemu wraz z określeniem ich uprawnień. Właściwe przetwarzanie odbywa się zarówno na serwerze bazy danych jak i w warstwie aplikacji, która w zależności od konfiguracji może znajdować się na dodatkowym serwerze, zwanym serwerem aplikacji, lub na stacji roboczej użytkownika. Funkcjonalność systemu baz danych jest niezależna od sposobu komunikacji. Wyniki przeszukiwania baz z reguły prezentowane są w postaci formularzy ekranowych zwanych również formatkami, zawierających zarówno rekordy jak i bloki informacji. Oprogramowanie baz danych wymusza na użytkowniku przestrzeganie zaprogramowanych reguł wypełniania formularzy.

Ważną cechą systemu jest jego bezpieczeństwo, rozumiane jako kontrola dostępu do określonych funkcji lub danych, lub do pewnych rodzajów informacji zawartych w bazie danych. Terminale mobilne wykorzystują klasyczną sieć komórkową GSM, a dane wysyłane są w postaci pakietów danych w technologii GPRS bądź EDGE, z wydzielonym jedynie na potrzeby Policji punktem dostępowym (APN). Mobilny terminal pracujący w sieci GSM łączy się z serwerem Proxy, następnie poprzez rozbudowywany Centralny System Do-

stępowy przydzielony zostaje dostęp do Policyjnej Sieci Transmisji Danych. Po uwierzytelnieniu i sprawdzeniu uprawnień w Systemie Dostępowym policjant uzyskuje dostęp do określonych baz danych i rejestrów.

System KSIP jest wyposażony w zabezpieczenia działające na kilku poziomach – sprzętowym, rdzenia bazy danych oraz aplikacji. KSIP działa zgodnie ze wszystkimi przepisami dotyczącymi dostępu do danych i bezpieczeństwa obowiązującymi w Polsce i w Unii Europejskiej.

Poprzez KSIP WWW Policja posiada również dostęp do Systemu Poszukiwawczego Policji (SPP). Funkcjonariusz Policji wyposażony w odpowiedni sprzęt dostępowy (stacjonarny lub mobilny) posiada możliwość bezpośredniego i sprawnego dostępu do informacji umieszczonych w systemach policyjnych i pozapolicyjnych, w tym również do Policyjnego Rejestru Imprez Masowych czy Systemu Informacyjnego Schengen, w którym gromadzone są informacje wprowadzane przez wszystkie Państwa Członkowskie Wspólnoty dotyczące osób poszukiwanych, zaginionych, a także poszukiwanych przedmiotów (pojazdów i dokumentów).

Jako narzędzie wspomagające wykonywanie zadań związanych z gromadzeniem, przetwarzaniem oraz usystematyzowaniem informacji dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa masowych imprez sportowych stworzono Policyjny Rejestr Imprez Masowych. Wdrożona faza funkcjonalna aplikacji umożliwia wprowadzanie informacji dotyczących bezpieczeństwa meczów piłki nożnej, również

meczów piłki nożnej o charakterze międzynarodowym, imprez masowych o podwyższonym ryzyku oraz innych imprez, w związku z którymi nastąpiło naruszenie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Policyjny Rejestr Imprez Masowych został zbudowany w technologii WWW jako wyodrębniony moduł Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

Policyjny Rejestr Imprez Masowych to zbiór wzajemnie powiązanych baz danych. Gromadzi się w nim między innymi informacje o:

- klubach, organizacjach, stowarzyszeniach skupiających kibiców;
- naruszeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz chuligańskich zachowaniach (informacje wprowadza się i modyfikuje za pośrednictwem modułu FAKT-KSIP);
- związkach i klubach sportowych;
- kalendarzu rozgrywek sportowych;
- obiektach, na których organizowane są masowe imprezy sportowe;
- przemieszczaniu się uczestników masowych imprez;
- organizatorach masowych imprez sportowych;
- instytucjach zagranicznych właściwych do współpracy.

System KSIP przyspieszył pracę jednostek Policji i diametralnie zmienił sposób ich działania. Dotychczas większość operacji miała charakter lokalny. Teraz każda procedura wymagająca dostępu do informacji może być realizowana w skali całego kraju.

Za sprawą MTN (Mobilny Terminal Noszony) oraz MTP (Mobilny Terminal Przewoźny) praca Policji staje się skuteczniejsza i efektywniejsza, co wpływa

znacząco na bezpieczeństwo wszystkich obywateli.

Wdrożenie systemu KSIP oznacza, że Polska rozbudowuje swoje systemy czuwania nad przestrzeganiem prawa. Teraz zawierają one znacznie więcej informacji niż wcześniej.

W styczniu 2003r. zostało uruchomione Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK), w którym znajduje się centralny, ogólnokrajowy rejestr przechowujący wszystkie dane, jakie mogą być potrzebne instytucjom pilnującym przestrzegania prawa.

KCIK to ogólnopolski system informacyjny, którego głównym zadaniem jest gromadzenie i przekazywanie instytucjom zajmującym się zwalczaniem przestępczości pełnych i aktualnych informacji, mogących mieć decydujące znaczenie w skutecznym wykrywaniu i ściganiu przestępstw, a także w zapobieganiu przestępczości.

KCIK, dzięki zastosowaniu najnowocześniejszych komputerów i oprogramowania, umożliwia szybką wymianę informacji, co pozwala takim instytucjom, jak m.in. prokuratury powszechna i wojskowa, Policja, Straż Graniczna, Inspekcja Celna, organy podatkowe, celne, znacznie skuteczniej realizować cele, do których zostały powołane.

O skuteczności działania organów ścigania często decyduje szybki przepływ informacji. Zgromadzenie danych w jednym miejscu, a tym samym skrócenie czasu potrzebnego na dotarcie do nich, ma zasadnicze znaczenie w zwalczaniu każdej formy przestępczości. Gromadzenie, przetwarzanie oraz właściwe wykorzystanie zasobów systemów informatycznych to bardzo ważny element w zapobieganiu oraz zwalczaniu

niu przestępczości, ponieważ zautomatyzowany przepływ danych oraz szybka wymiana informacji wpływa w znaczny sposób na poprawę efektywności rozpoznawania zagrożeń, planowania sił i środków a także wspiera służby policyjne w zakresie analizy zdarzeń zaistniałych podczas imprez.

Wyposażenie jednostek Policji w nowoczesny sprzęt łączności i komputerowy wymusza więc na użytkownikach konieczność zdobycia umiejętności, które łączą się z pojęciem szeroko rozumianej – kultury informatycznej.

Literatura:

1. Ficoń K. Inżynieria Zarządzania Kryzysowego / K. Ficoń. – Warszawa : Podejście systemowe, 2007. – 502 s.

2. Zarządzenie 213/2007 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego // Dziennik Ustaw KGP. – 2007. – № 5. – Poz. 49.

3. Podstawy dowodzenia / pod red. J. Kręcikij, J. Wołęjszo. – Warszawa, 2007. – 436 s.

4. Michniak J. W. Dowodzenie w operacjach antykrzysowych i połączonych / J. W. Michniak. – Warszawa, 2005. – 138 s.

5. Oszywa W. Urządzenia i systemy zabezpieczenia kryptograficznego w łączności radiowej // Nowoczesne technologie systemów uzbrojenia / pod red. Z. Mierczyka. – Warszawa, 2008. – S. 129–140.

Трухан Я. Р., Семяновскі Т. Використання засобів зв'язку та ІТ-інструментів у підвищенні ефективності та результативності діяльності польської поліції.

У статті розглянуто мобільні термінали, які більш чи менш популярні серед поліцейських. Вони схожі на кишенькові пристрої, які зазвичай використовуються для бездротового зв'язку з базами даних, таких як KSIP, SIS, VIS, NoeNet, CEK, CEP, з метою перевірки інформації про осіб чи речі.

Ключові слова: засоби зв'язку, ІТ-інструменти, поліція, безпека, інформаційна культура.

Трухан Я. Р., Семяновски Т. Использование средств связи и ИТ-инструментов в повышении эффективности и результативности деятельности польской полиции.

В статье рассмотрены мобильные терминалы, которые более или менее популярны среди полицейских. Они похожи на карманные устройства, которые обычно используются для беспроводной связи с базами данных, такими как KSIP, SIS, VIS, NoeNet, CEK, CEP, с целью проверки информации о лицах или вещах.

Ключевые слова: средства связи, ИТ-инструменты, полиция, безопасность, информационная культура.

Trukhan Ja. R., Siemianovski T. The Use of Means of Communication and IT-tools in order to Improve the Efficiency and Effectiveness of the Polish Police.

Mobile terminals have been discussed in the article. They are more and more popular among Police officers, similar to palmtop devices, are commonly used for wireless communication with databases like KSIP, SIS, VIS, NoeNet, CEK, CEP, with aim to check information about persons or items.

Keywords: communication, IT-tools, police, security, information culture.

Стаття надійшла до редакції 13.12.2013